

У контексті власне освітнього студентського туризму слід зупинитися на питанні студентської мобільності, яка поділяється на дві групи: спонтанну та організовану. Спонтанна мобільність свідчить про відсутність офіційної угоди між університетами та фінансовою підтримкою. При організованій мобільності студент виїжджає на навчання за кордон з урахуванням міжвузівських чи міжурядових угод чи програм.

Розвиток студентського туризму важливий тому, що перебування в іншій місцевості стимулює або зміцнює звички подорожей; це той досвід, знання і навички, що залишаються на все життя. Підприємства, орієнтовані на студентів, мають враховувати специфіку туристського попиту студентів, що підвищить їх прибутковість. Відвідування туристичних місць студентами у своїй країні є вагомим внеском у розвиток внутрішнього туристичного ринку.

Література.

1. ISIC в Україні. URL: <http://isic.net.ua/>
2. The Association for Tourism and Leisure Education and Research. URL: <http://www.atlas-euro.org/>
3. Pawlak A. Demand side of international students tourism market. Case of Umea – Sweden. 66 p.

КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНОМУ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ

***ВОЙТЕНКО К.О., СТУДЕНТКА*,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

В останні роки у світі відбулося формування особливого виду туризму – медичного, метою якого є лікування [4]. У своєму найширшому розумінні медичний туризм являє собою «подорожі за межі місця проживання особи з метою отримання медичного лікування, діагностики стану здоров'я, хірургічного лікування або терапії в поєднанні з дозвіллям та відпочинком». Медичний туризм отримав широкий розвиток в останні десятиріччя по всьому світу як у розвинених країнах, так і у тих, що розвиваються [1-4].

---

* Науковий керівник – Полстяна Н.В., к.т.н., професор

Під дією факторів, які зумовляють зростання долі медичного туризму на сучасному світовому ринку туристичних послуг, відбулося формування кластерів медичного туризму, за якими закріпилася певна спеціалізація [3].

Впровадження кластерів ставить на меті об'єднання медичного потенціалу та ресурсів суб'єктів туристичної індустрії, сприяння ефективному використанню державних та інших інвестиційно-інноваційних ресурсів для сталого розвитку медичного туризму та забезпечення його конкурентоздатності. Кластерний підхід застосовується при формуванні регіонального ринку туризму. Ядром кластеру медичного туризму виступають продуценти медичних та оздоровчих послуг, а також виробники-посередники.

Впровадження кластерного підходу для сучасного розвитку медичного туризму націлене на успішне залучення клієнтів до сфери медичного туризму, а також завоювання нових ринків за рахунок використання кількісних переваг (масштабу впливу).

У більшості випадків в сучасних умовах розвитку медичного туризму в світі центром кластера є декілька розвинутих та потужних компаній, між якими у той же час зберігаються конкурентні відносини. Це є принциповою відмінністю кластера від картелю або фінансової групи. Концентрація виробників послуг медичного туризму, їх покупців і постачальників сприяє в цілому зростанню ефективної спеціалізації виробництва. Кластерний підхід дає робочі місця для безлічі малих підприємств. Окрім того, кластерна форма організації надання послуг з медичного туризму призводить до створення особливої форми інновації - сукупного інноваційного продукту.

ЄС розглядає кластерну політику в якості головного інструменту конкурентоспроможності галузей і регіонів, підвищення інноваційного потенціалу. Якщо розглядати ланку медичного туризму, то низка країн ЄС прийняли за основу так звану «шотландську» модель кластерів, за якої ядром спільного виробництва є велике «якірне» підприємство, що об'єднує навколо себе невеликі фірми. Разом з цим, існує також розповсюджена так звана «італійська» модель, що є більш гнучкою і «рівноправною» завдяки тісній співпраці одночасного на всіх ланках підприємств великого, середнього та малого бізнесу [3].

В сучасних умовах медичні кластери у світі у більшості випадків розвиваються на рівні країни або на рівні регіону чи міста. Наприклад, на рівні країни медичні кластери представлені у Туреччині, Португалії, Філіппінах, Таїланді, Коста-Ріці (Pro-Med), Сальвадорі, Гватемалі,

Сінгапурі, Малайзії, Аргентині, Йорданії, Сербії, Литві тощо. На регіональному рівні розвинуті медичні кластери є у Сан-Паулу, Мадриді, Барселоні, Майамі, Хьюстоні, Монтерреї, Сонорі, Чихуахуа, Гвадалахарі, Багдаді, Медельїні, Боготі, Ресіфі, Порту-Алегрі тощо [3].

Кластери медичного туризму можуть мати в своїй структурі безліч зацікавлених сторін: медичних та наукових працівників лікарень, університетів і науково-дослідних установ; туристів-іноземців, зацікавлених у лікуванні; туристичні курорти і пов'язані з туризмом галузі; професійні асоціації та інститути співпраці, урядові установи.

Успішність процесу кластеризації в сфері надання послуг медичного туризму є тісно пов'язаною з агресивним маркетингом на основних ринках, з метою формування іміджу бренду та підвищення пізнаваності. З цією метою успішною стратегією є партнерство з місцевими страховими компаніями, лікарнями. Співпраця між урядом і приватним сектором є головним моментом для розвитку кластеру медичного туризму.

Вкрай важливою залишається роль державної політики у створенні різноманітних стимулів, що сприяють розвитку кластерів, спільному інвестуванні для створення та підтримання необхідної інфраструктури, створення відповідних правових меж, які призводять до скоординованих дій для подальшого розвитку кластерів медичного туризму.

В багатьох країнах світу існують пріоритетні напрямки медицини, успішно розвиваються різні туристичні послуги, але методологія розвитку саме кластерів медичного туризму поки що не є розробленою детально. Тому подальше вивчення та застосування вже існуючого світового досвіду буде сприяти розвитку в цих країнах як туризму, так і медичної сфери в цілому.

Література.

1. Басв В.Б. Економічні передумови розвитку медичного туризму в Україні. *Наукові праці МАУП*, 2014. Вип. 43 (4). С. 163-167.
2. Кифяк В.Ф. Розвиток медичного туризму в регіонах України. *Вісник Університету банківської справи НБУ*. 2013. № 1 (16). С. 30-33.
3. Михайлюк О.Л. Світовий досвід розвитку кластерів медичного туризму. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 2019. № 2-3. С. 70-71.
4. Полстяной А.О. Сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку медичного туризму в Україні. *Економіка. Управління. Інновації. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 4(19) С. 70-75.